

INTERNATIONAL ASSOCIATION
RAZI
FOR MUSIC & PSYCHOTHERAPY

UNIVERSITÄTS
KLINIKUM
FREIBURG

Philipps
Universität
Marburg

PSYCHOLOGISCHES INSTITUT
FÜR KLINISCHE PSYCHOLOGIE
UND S.P.S. U. G.C.H.P.F.
Ulrich Universität
Department of Psychosomatic
Medicine & Psychotherapy

چهارمین کنفرانس بین‌المللی روان‌تنی

ارزیابی و مداخلات روانشناختی در اختلالات روان‌تنی
اعتیاد و اختلالات روان‌تنی

۲۶ تا ۲۸ مهر ۱۳۹۱

دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)

مطالعه پدیدارشناختی تجارب جنسی همسران، مردان مصرف‌کننده متآمفتامین

هنگامه گل داری^۱ - نورالدین محمدی^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف کلی شناخت عمیق تجارب زنده‌ی جنسی و با اهداف ویژه شناخت زندگی جنسی، شناخت تجارب جنسی تنش‌زا، شناخت تجارب تاثیرگذار در میل جنسی زنانی که همسر مصرف‌کننده متآمفتامین داشتند به روش پدیدارشناسی هرمنوتیک انجام گرفت. در این مطالعه تلاش شد که با شناخت عمیق این پدیده تجارب جنسی زنانی را که همسر مصرف‌کننده متآمفتامین داشتند را توصیف و تبیین کند. این مطالعه یک مطالعه کیفی با رویکرد پدیدارشناسی می‌باشد. شرکت‌کنندگان در این مطالعه ۵ زن بودند که با روش نمونه‌گیری مبتنی بر هدف انتخاب شدند. در این مطالعه پژوهشگران پس از کسب رضایت از شرکت‌کنندگان با انجام مصاحبه نیمه ساختار اقدام به جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز در رابطه با تجارب جنسی شرکت‌کنندگان نموده‌اند. مضمون‌های اصلی استخراج شده از روایت‌های شرکت‌کنندگان عبارتند از: اجبار - انزجار - فعالیت جنسی تصنعی در کل شرکت‌کنندگان در این پژوهش بیان کردند که علی‌رغم بی‌میلی جنسی نسبت به همسر به دلیل ترس از رفتارهای خشونت‌آمیز همسر و نیاز به حفظ زندگی مشترک و حمایت از فرزندان تن به فعالیت جنسی می‌دادند.

^۱ - کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه تبریز، Goldarih77@yahoo.com

^۲ - دکترای پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تهران، Mohaahoo.commmadi_no@tums.ac.ir

مقدمه

میل جنسی در زنان پدیده ای چند بعدی است که بیشتر از آن که تحت تاثیر نیاز جنسی فیزیولوژیک باشد، تحت تاثیر عوامل مختلفی همچون نیازهای روانشناختی، شبه نیازها و به خصوص رفتارهای همسر و ارزیابی شناختی از آن ها، می باشد. از سوی مصرف کنندگان متأامتمین تحت تاثیر مصرف شیشه رفتارناهنجار از خود بروز می دهند و از نظر جنسی نیز پرکار می شوند که معمولاً با نارضایتی جنسی در همسران خود همراه است. مطالعه حاضر به توصیف و تبیین تجارب جنسی زنانی که همسر مصرف کننده متأامتمین دارند، می پردازد. یافته های این مطالعه میتواند به درمان گران و مشاوران و روانشناسان و مددکاران اجتماعی فعال در این حوزه کمک نماید تا با شناخت بهتر این پدیده به درمان مشکلات جنسی این زنان بپردازند.

روش

روش پژوهش تحت عنوان ابزار اجرای^۱ پژوهش محسوب می شود. منظور از روش پژوهش همان راهکارهایی است که جهت نمونه گیری، جمع آوری و تولید داده ها، تحلیل و به طور کلی ملاحظات مربوط به انجام بکار بسته می شود (آندرو^۲ و همکاران، ۲۰۰۹). بیشتر صاحب نظران در رابطه با روش انجام مطالعات پدیدار شناختی عقیده دارند که روش مشخصی را نمی توان برای انجام پژوهش های پدیدار شناختی متصور شد (کوچ^۳، ۱۹۹۶). با این حال، ون مانن یک روش عملی را به منظور انجام مطالعات پدیدار شناختی هرمنوتیک تدوین نموده است. روش عملی ون مانن یک فرآیند پویا و شامل شش مرحله می باشد که این مراحل یا یکدیگر در ارتباط هستند. اگر چه ون مانن این مراحل را به عنوان یک روش عملی برای انجام مطالعات پدیدار شناختی الزامی نمی داند، اما معتقد است که به کار گیری این فرآیند پژوهشگران را در انجام مطالعه پدیدار شناختی کمک می نماید (ون مانن، ۱۹۹۰).

¹Doing tool

²Andrew

³Koch

طراحی مطالعه

در این پژوهش از فرآیند شش مرحله ای متقابل¹ پیشنهاد شده توسط ون مانن به منظور روش انجام مطالعه و شناخت پدیده مورد نظر استفاده گردید. به طوری که پژوهشگر مراحل شش گانه ون مانن را به شرح ذیل در طی فرآیند پژوهش بکار گرفت. این مراحل شش گانه شامل موارد ذیل بودند.

- آشنایی با ماهیت تجربیات زنده شرکت کنندگان
- این مرحله به غوطه ور بودن پژوهشگر و درگیری مداوم وی با سوال پدیده مورد بررسی بود. به طوری که پژوهشگران سوال اصلی پژوهش «تجربه جنسی در زنانی که همسر مصرف کننده متآمفتامین داشتند چگونه می باشد؟» را در تمام مراحل پژوهش در نظر داشت. پژوهشگران خود را با محیط فرهنگی و اجتماعی مشارکت کنندگان آشنا نموده و توضیحات لازم را در خصوص مصاحبه برای مشارکت کننده ارائه نمود تا بتواند آن‌ها به طور موثر در مصاحبه شرکت دهد.
- جستجو در تجارب زنده شرکت کنندگان و اجتناب از مفهوم پردازی داده‌ها
- در این مرحله پژوهشگر تلاش می کرد تا جهت فهم بهتر تجارب زنده مشارکت کنندگان با افرادی مصاحبه کند که همسر مصرف کننده متآمفتامین باشند و فعالیت جنسی را نیز در زندگی خود تجربه کرده بودند. با توجه به زمینه تحصیلی و تجربه پژوهشگران به عنوان روانشناس بالینی، وپدیدارشناس پژوهشگران توانایی لازم برای مصاحبه و گفتگو با مشارکت کننده را دارا بوده و برنامه ریزی لازم را جهت مصاحبه را قبل از اجرا انجام می داد. پژوهشگران می دانستند که با چه کسی مصاحبه می کند و چرا؟ همچنین راهکارهای مناسب را برای ترغیب مشارکت کنندگان در مطالعه را بکار می گرفتند. پژوهشگران توانایی یادداشت برداری و تبدیل مصاحبه‌ها به متن را داشتند. تجربه پژوهشگران به آن‌ها کمک کرد تا بدانند که کدام و چه نوع سوالاتی را از مشارکت کننده بپرسند.

¹Dynamic interplay process

- تامل در مضامین اساسی توصیف کننده پدیده

پژوهشگران بر رویدادهای جمع آوری شده از مشارکت کنندگان تامل می کردند تا بتوانند معانی جوهری آنها را بیرون بکشند. تامل پژوهشگران بر تجارب زنده مشارکت کنندگان در تحلیل عمیق جنبه های ساختاری یا مضمونی منجر به شناخت عمیق تجربه فعالیت جنسی در زنانی که همسر مصرف کننده متاآمفتامین داشتند. فعالیت هایی که با هدف تامل بر درون مایه های ذاتی مشخص کننده پدیده انجام می پذیرند، تحلیل نام دارند که مشتمل مضمونی¹ بر فعالیت هایی نظیر جدا کردن جملات مضمونی، تبدیل کردن و تغییر شکل دادن جملات گفته شده، بیرون کشیدن توصیف های مضمونی از منابع هنری، تفسیر از طریق گفتگو، تحلیل مشارکتی و متمایز کردن مضمون های ذاتی از مضمون های فرعی می باشد.

- توصیف پدیده از طریق هنر نوشتن و بازنویسی

پژوهشگران برای پرداختن به مضمون «هنر نوشتن و بازنویسی» با استفاده از یادداشت هایی که در حین تحلیل متن مصاحبه ها تهیه کرده بودند، متن پدیده شناختی را تنظیم نمودند. به عبارت دیگر، ن با استفاده از توصیف ها و توضیحات کتبی در باره اظهارات مشارکت کنندگان و آوردن نمونه هایی از نقل قول آنها که در حقیقت معرفی یافته های این پژوهش هستند، تجربه جنسی در زنان مورد مطالعه را بیان نمودند.

- حفظ ارتباط قوی و جهت دار با پدیده و مطابقت بافت پژوهش

این گام متضمن پایبندی محقق به سؤال اساسی تحقیق، حفظ بی طرفی او، دوری از تفاسیر سطحی و حفظ اشتغال ذهنی محقق به پدیده مورد بررسی در طول تحقیق و تمامی مراحل تحلیل داده ها است. در همین راستا پژوهشگران قبل از ورود به تحقیق پیش فرض های احتمالی خود را مشخص کرده و در طی پژوهش تلاش کردند تا با یادآوری، خود را تاثیر آنها در درک و شناخت پدیده مورد نظر دور بدارند و در طی پژوهش و مطالعه روایت ها و درک تجارب شرکت کنندگان بارها سوال تحقیق را با خود تکرار کرده تا از بیراهه رفتن و غرق شدن در مسایل دیگر در امان بمانند.

¹Thematic analysis

- حفظ تمرکز بر روابط موجود در بین اجزا به منظور شناخت پدیده

به این منظور، پژوهشگران به طور مداوم، طرح کلی مطالعه و متن را بر اساس اهمیتی که اجزا و بخش‌ها باید در ساختار کلی متن داشته باشند مورد توجه قرار می‌دهند. به این منظور، پژوهشگران مکرراً به عقب برگشته و نگاهی به کل یافته‌ها و این که چگونه هر قسمت با کل ارتباط دارد می‌انداخت تا مطمئن شود که مطالعه و متن نهایی به طور مناسبی بر سوال تحقیق پایه گذاری شده و نمایان گر واقعی داده‌ها و پدیده مورد مطالعه است، در طی فرآیند مطالعه پژوهشگران سعی داشتند تا به منظور شناخت دقیق پدیده و پی بردن به عمق تجارب مشارکت کنندگان، روابط قوی بین کل و جز برقرار نمایند. این مهم از طریق خواندن یافته‌های حاصل از مطالعه کسب گردید.

ابزار سنجش

در این پژوهش از مصاحبه نیمه ساختار استفاده گردید. مصاحبه‌ها با نوار ضبط گردیده و سپس کلمه به کلمه به متن در آورده شد.

یافته‌ها

جدول مضامین

مضمون اصلی	ردیف
اشتغال ذهنی	۱
اجبار	
انزجار	
رفتار جنسی تصنعی	

بحث

در این پژوهش ۵ شرکت کننده که همگی همسر مصرف کننده متاآمفتامین داشتند شرکت کرده که پس از مطالعه روایت‌های آنان از زندگی جنسی خود دو مضمون اصلی همراه با ۷ زیر مضمون برداشت شد. اشتغال ذهنی: تجارب شناختی زنان شرکت کننده در این مطالعه نشان می‌دهد که زنان در حین فعالیت جنسی همواره به نیازهای دیگر، رفتارهای همسر در شرایط گوناگون زندگی و خاطرات

پیشین می‌اندیشند و گویی توانایی تفکیک ذهنی تماس و فعالیت جنسی را از دیگر مسایل زندگی زناشویی ندارند. و در هنگام فعالیت جنسی و حتی در هنگام اندیشیدن به خاطرات جنسی همزمان به ارزیابی‌های شناختی مختلف از رفتارهای همسر پرداخته و در صورت ارزیابی‌های منفی، دیگر تمایلی به برقراری تماس جنسی ندارند و در صورت درگیر شدن در آن با بی‌میلی به این فعالیت تن در می‌دهند. زنان شرکت‌کننده در این پژوهش بیان داشتند که در هنگام پرداختن به فعالیت جنسی با خاطرات بدی که از برخوردهای همسر خود قبل از برقراری تماس جنسی و کدورت‌های رفع نشده و همچنین نیازها و توقعات بی‌پاسخ مانده از سوی همسر و دغدغه‌های زندگی مشترک و مسایل مربوط به فرزند پروری و... اشتغال ذهنی داشته‌اند.

اجبار: تجارب ذهنی از فعالیت جنسی همراه با بی‌میلی جنسی زنان شرکت‌کننده در این مطالعه نشان می‌دهد که زنانی که دچار بی‌میلی جنسی هستند، زمانی که برخلاف میل درونی درگیر فعالیت جنسی می‌شوند، آن فعالیت را اجبار گونه ارزیابی می‌کنند. آنان برای تن دادن به رابطه ایی که خود آن را اجباری می‌دانند دلایلی بیان کرده‌اند که عبارت‌اند از: اجبار به برقراری رابطه جنسی به دلیل ترس از تهمت، ترس از پرخاشگری همسر، حفظ زندگی مشترک، پاسخ‌گویی همسر به نیازهای اقتصادی خانواده.

انزجار: زنان وقتی که برخلاف میل درونی خود و با بی‌علاقگی وارد فعالیت جنسی می‌شوند و مادامی که این عمل را اجبار گونه و شکنجه و نوعی تجاوز ارزیابی می‌کنند از تجربه جنسی با همسر خود احساس انزجار و تنفر می‌کنند؛ و توانایی لذت بردن از ارتباط جنسی را از دست می‌دهند. زنان شرکت‌کننده در این مطالعه بیان داشتند که نسبت به همسرشان در حین رابطه احساس تنفر می‌کردند و برای تمام شدن فعالیت جنسی لحظه شماری می‌کردند.

رفتار جنسی تصنعی: تجارب زنان مبتلا به اختلال میل جنسی کم کار از رفتار جنسی خود بیانگر این است که آنان تظاهر به نیاز جنسی کرده و رفتار جنسی تصنعی از خود بروز می‌دهند گویی که از برقراری تماس جنسی با همسر لذت می‌برند. زنان دلیل چنین رفتاری را ترس از تهمت و جلب رضایت جنسی همسر بیان کردند.

بنابراین نتایج پژوهش می‌توان گفت زنانی که همسر مصرف‌کننده متآمفتامین دارند، از فعالیت جنسی با همسر خود لذتی تجربه نمی‌کنند و با بی‌میلی در فعالیت جنسی درگیر می‌شوند. و علت درگیر شدن در فعالیتی را که خود لذتی از آن نمی‌برند ترس از پرخاشگری

همسر، تهمت و تهدید و همچنین جلب رضایت همسر جهت حفظ زندگی مشترک و تامین نیازهای خود و فرزندان از سوی همسر می دانند.

منابع

- Andrew S., Halcomb E. & Myilibrar Y. (2009). Mixed methods research for nursing and the h
Giles D.C. (2002). Advanced research methods in psychology. New York: The Guilford Press.
- Holloway I. & Wheeler S. (2010). Qualitative Research in Nursing and Healthcare, London, Wiley-Blackwell.
- Houser J. (2008). Nursing research: Reading, using, and creating evidence, Jones & Bartlett Learning.
- Koch T. (1996). Implementation of a hermeneutic inquiry in nursing: philosophy, rigour and representation. Journal of Advanced Nursing, 24, 174-184.
- Laumann E.O., Gagnon J.H., Michael R.T. & Michaels S. (2006). The social organisation of sexuality: sexual practice in the United States. In K.M. Hicks (2006).New approach to women's sexual problem. Online: available www.medscape.com.
- Polit D.B. & Hungler C. (2006). Essentials of nursing research: Methods, Appraisal, and Utilization, Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Rapport F. (2004). New qualitative methodologies in health and social care research, Psychology Press.
- Schnarch D.M. (2000). Desire problem: a systematic perspective. In Leiblum S.R. & Rosen R.C. Principle and practice of sex therapy (3rd Edition). New York: The Guilford Press.
- van Manen M. (1990). Researching Lived Experiences: Human science for an action sensitive pedagogy, Canada, State University of New York Press.
- Willig C. (2008). Introducing qualitative research in psychology, Open University Press Great Britain.
- health sciences, Wiley Online Library.